

בגן של רבנו ז"ל

בגן של רבנו כנגד ג"ן פרשיות שבתורה, בעזרת השם יתברך נשתדל להכניסכם בגנו של רבנו, ולסיים על הסדר את כתביו של רבנו נחמן מברסלב ז"ל סימן אחר סימן כך שבסוף השנה הזאת תזכו לסיים, או אפילו בחלקם כתביו של רבנו ז"ל, השם יהיה בעזרכם ובעזרי

יוחי

שיחות מוהר"ן

ספר שיחות מוהר"ן אות – קנו – קנט

קיצור ליקוטי מוהר"ן

לח - מרכבת פרעה

ח. וזכה אנו יכולין להבין אם יש לאדם יראת שמים הינו בושח כמו שאמר חכמינו, וזכרונם לברכה (נדרים כ) לאחר תקון החטא בשאנו מסתכלין על פניו ונפול עלינו יראה ובושה, הינו שנמשך עלינו דעת בגדלת הבורא יתברך, וזהו פרוש: "אז תבין יראת ה' (משלי ב' ה), הינו בזה תבין שיש לו יראת ה'. ודעת אלקים תמצא הינו כשימצא גם לך דעת בגדלת הבורא יתברך הינו בושח ויראה. וזה בחינת: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך" (דברים כ"ח י) 'אלו תפלין' (ברכות ו). ויראו ממך הינו שנמשך עליהם גם בן יראה ובושה בחינת תפלין שנקראים פאר (ברכות י"א) שהוא כלליות הגוהן כמו שכתוב: "ישראל אשר בך אתפאר" (ישעיה מ"ט ג) שהם כלולין מגוהן סגיאין. וזהו שאנו רואין שששאדם מתבטח נעשה כמה גוהן:

ט. על בן אפרו חכמינו, וזכרונם לברכה: 'העובר עברה ומתבטח בה מוחלין לו מיד' (ברכות י"ב). כי העברה מכניס באדם רוח שטות ועל-ידי בושח מחזיר המחין כמו שכתוב: "אז תבין יראת ה'" בחינת בושח כנ"ל שהיא עקר התשובה שעל-ידי זה זוכין לאור התפלין בחינת קרון עור הפנים. ומי שיש בו עזות בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני' (נדרים כ) ובידוע שנמשך באשתי איש' (תענית ז), שהוא דבוק בזהמת הנפש שמשם בא קין שעמד על תאומתו של הבל (מדרש רבה בראשית, פרשה כ"ב תאומה יתרה נולדה עם הבל). וישראל שעמדו על הר סיני פסקה זהמתו הינו זהמת הנפש וגוהן שלא עמדו לא פסקה זהמתו. וזהו רגלי אבותיו רגלי דיקא כי אין להם רגלים כמו שכתוב: "על גוהן תלך" (בראשית ג' יד) וגם נדבק באילנא דמוותא ויורד לגיהנם. כי אדם הראשון פגם בבחינת תפלין בחינת עץ החיים כמו שכתוב: "ה' עליהם יחיו" (ישעיה ל"ח טו) ודבק את עצמו באילנא דמוותא ועל-ידי זה "ויגרש אותם מגן עדן" (בראשית ג' כד) כי 'עו פנים לגיהנם' (אבות פ"ה), וכששב בתשובה בתיב: "ויעש להם כתנות עור" דא תפלין (תקונים ק"ה) בחינת קרון עור הפנים. נמצא שעל-ידי הבושה בחינת אור התפלין מוחלין לו על כל עוונותיו ומדבק את עצמו בעץ החיים, ומי שאינו מתבטח מצדיקי אמת ויראים וכשרים יש בו עזות דסטרך אחר אחר ויורד לגיהנם. וכשעושה תשובה ומתבטח על עוונותיו מוחלין לו כנ"ל ומגרש הרוח שטות מקרבו וזכה לבחינת אור התפלין בחינת עץ החיים כנ"ל:

י. וזהו שספר התנא: 'ארו נפל במקומו ועברו עליו שש-עשרה קרנות על חדו' (בכורות נ"ז). כי ידוע שהצדיק האמתי נקרא ארו בלבנון ועובד את ה' בדבקות גדול ובשכל גדול. ובשואו נופל לאיזה מדרגה פחותה ממנה אף-על-פי שזאת המדרגה שהוא עכשו בה גם היא מדרגה גדולה לערך שאר הצדיקים, וזהו 'נפל במקומו' שנפל להשגת אלקותו יתברך שנקרא מקומו של עולם לפי השגתו, הגם שהיא גם בן גדולה אכל לפי ערכו היא לו נפילה. וספר התנא בשבח הצדיק הדור שהוא מתבטח במדרגה הזאת כאלו חטא איזה חטא, כי נחשב לו נפילה ועושה תשובה על זה כאלו חטא. ובא על-ידי זה לבושה גדולה שהוא בחינת אור התפלין ונתחדידן השכל והמחין שלו ביותר ונתוסף בו הכרה וידיעה חדשה בהשגת אלקותו יתברך. שעל-ידי חדוש שכלו בתורה שקבל על-ידי התורה שנקראת י"ו (שש-עשרה) על-שם שרש התורה שהם הלוחות ונקראין י"ו (שש-עשרה) על שם עשרת הדברות וארפן נאו ורחפן נאו (בבא בתרא י"ד), ועברו לשון התגלות כמו שכתוב: "יעבר ה' לנגף" וגו' (שמות י"ב כג) ותרגם אונקלוס: 'ואתגלי'. י"ו (שש-עשרה) קרנות על חדו, הינו על-ידי חדו וחדוש שכלו, שקבל על-ידי התורה, הנקראת י"ו כנ"ל, נתגלה קרון עור הפנים, הינו בושח בחינת תפלין, ומתבטח ביותר על-ידי שנתוסף בו הכרה חדשה בגדלת הבורא יתברך, וכן כל אדם, על-ידי חדוש השכל בתורה נתוסף בו הכרה כנ"ל ומתבטח ביותר על חטאיו, שזה עקר התשובה, וזכה לאור התפלין, בחינת עץ החיים וכו' כנ"ל:

שמעתי בשמו שאמר. שכבר אמר כמה תורות על חולאת שלו (שכו). כי אחר שבא מלמברג הזכיר כמעט בכל תורה מענין הראה שזה היה החולאת שלו כי היה לו חלי ההוסט (שעול, שחפת) רחמנא לצלן שהוא חולי הראה. ואמר שכפי ריבוי התורות שאמר על זה כבר היה ראוי להתרפא אך החסרון הוא מחמת חסרון אמונה של השומעים שאין אמונתם חזקה כל כך:

יגיעתו וטרחתו בעבודת ה':

סיפר שפעם אחת בימי נעוריו היה אצל הרב וכו' ואמר שאז עדיין לא היה אוזו במדרגה זו של עכשיו שיוכל לדבר עם העולם ואף על פי כן יהיה דבוק בהשם יתברך ועוסק בתורה ממש. כי אתה סבור שבפעם אחת באין לכל המעלות? כי לא כן הוא, רק צריכין להתייגע ולטרוח בעבודתו מאד (שקורין האריווין) קודם שבאין לאיזה מעלה טובה. ואז היה קשה לי להיות ביחד עם העולם, מחמת שהיה רוצה לעסוק בעבודת ה' (שכו). וכן כמה פעמים בעת שסיפר מענין הפלגת מעלתו וכו' היה רגיל לומר איך האב אבער זייער גיהארוויט איך האב אסך גיפאסט (אבל מאד התייגעתי, התענית הרבה וכו') (שכח):

פעם אחת אחר שבועות בקהלת זאסלאב (שכט) אמר לפני בדרך קובלנא: איך זוכין להיות יהודי? (של) והייתי משתומם מאד לפניו על זה כפי מה שהייתי יודע מגדולתו ועבודתו מכבר אשר אי אפשר לשער במח כלל ועדיין נדמה בעיניו שלא התחיל כלל: ענה ואמר: הלא בעת שהייתי יגע בשביל עבודת ה' לא עלה על דעתי שאזכה לזה, ולא הייתי יודע כלל ממה שאני יודע עכשיו. וכי עלה על דעתי לכסוף ולהתגעגע לידע מה שאני יודע עכשיו? כי לא הייתי יודע כלל שום מציאות וידיעה מהשגה זו לכסוף ולהתגעגע אלי. אם כן גם עכשיו, מי יודע מה שיש עוד להשיג ומה שאוכל לזכות עוד? ! והכן. אחר כך אמר: אך זאת נחמתי, שכל היום כולו אני מבלה רק על תורה ותפלה:

חיי מוהר"ן

שיחות וספורים ועניינים שהיה אצל כל תורה ומעשה

(נב) קודם שאמר רבנו זכרונם לברכה התורה הנדפסת בלקוטי תנינא בסימן ל"ב המתחלת יש צדיקים גוהן, ונאמרה בשבת פרשת יתרו תקס"ט לפ"ק [לפרט קטן]. וסיפר מעשה מקודם שהבעל שם טוב זכרונם לברכה היה בקהילת קודש בראד ונתאכסן אצל גביר אחד והיו מסובין שם על השולחן אנשים רבים מכבדים לכבודו כנהוג, והיה יושב שם למטה אצל השולחן בעל דרשין אחד היינו דרשן. והיה אוכל הרבה, והסתכלו עליו שאוכל הרבה מאד, והתחילו ליתן לו ולהושיט לו אכילה הרבה בשביל ליצנות. והדרשן עשה את שלו, ואכל הרבה כל מה שהושיטו לו כגון דגים שהיו אוכלים שני אנשים חתיכה אחת והדרשן אכל בעצמו שתי חתיכות דגים, וכן רוטב שהיה אוכל בעצמו קערה מלאה וכן בשאר המאכלים והם הושיטו לו בכל פעם בשביל ליצנות מחמת שראו שאוכל הרבה.

אחר כך התחילו להפציר אותו שיאמר לפנייהם תורה. וכוונתם היתה גם כן בשביל ליצנות שיאמר תורה על השולחן שהבעל שם טוב זכרונם לברכה מסב שם בראש. והוא נהג בתמימותו והתחיל לומר בפניהם תורה, והתחילו לשחוק ממנו בתוך פסת ידיהם והיה בעיניהם לאחוכא ואטלולא [לשחוק וליצנות]. והבין הדרשן שהם מתלוצצים ממנו בשביל שאוכל הרבה ענה הדרשן ואמר וכי אם אין יכולים לומר תורה אסור לאכול חתיכה דג. אחר כך הסתכל הבעל שם טוב וראה כל העניין והקפיד וכעס עליהם, ושמע תורתו של הדרשן והוטב בעיניו מאד. ואמר הבעל שם טוב שזה הדרשן אומר תורה מפי אליהו זכרונם לברכה כל זה סיפר רבנו זכרונם לברכה.

ואחר כך אמר רבנו זכרונם לברכה שדבר זה הוטב בעיניו מאד מה שאמר הדרשן וכי אם אינם יכולים לומר תורה אסור לאכול חתיכה דג. אחר כך אמר רבנו זכרונם לברכה התורה הנ"ל, לענין הצדיקים הגוהן שיודעים תורה נפלאה והם גוהן מן העולם, כמו הדרשן שהיה יודע תורה נפלאה אך היה צדיק גנוז והעולם התלוצצו ממנו:

השתפכות הנפש

אות-יא

משיבת נפש

אות - קיד

אסור לייאש עצמו, חס ושלום, אף אם תעה כשה אובד, כי אין שום יאוש בעולם כלל בבחינת ואציעה שאלו הנך, וזה עיקר התשובה כמבואר בפנים, וזה בחינת מצות השבת אבדה קודם יאוש דיקא. (הלכות אבדה ומציאה הלכה ב' אות ב'):

אות - קטו

צריך האדם לחזק את עצמו להתקרב לשם יתברך תמיד מכל מה שיעבור עליו בגוף ונפש וממון. כי יש מי שמטעה את עצמו, שאינו יכול להתקרב לשם יתברך מחמת ריבוי היסורין והתלאות ודחקות הפרנסה שעובר עליו. ואם יסתכל בעין האמת יראה, שכל היסורים העוברים עליו הם בחסד גדול ולא באו עליו לרחק אותו על ידי זה מהשם יתברך, חס ושלום, רק אדרבא, לקרב אותו ולעוררו בתשובה ולפדותו על ידי זה מעונשים קשים, רחמנא לצלן, ומדינה של גיהנם ולזכות לעולם הבא. ובפרט שבתוך הצרה והיסורים בעצמן יכולין למצוא בהם הרחבות גדולות, בחינת בצר הרחבת לי, וכמבואר במקום אחר:

וכן יש מי שמטעה את עצמו שאינו יכול להתקרב לשם יתברך מחמת עצם ריבוי פגמיו שנתרחק על ידם מאד מהשם יתברך. וכבר מבואר בדברינו הרבה שאסור לאדם לייאש עצמו, חס ושלום, כי אפילו אם הוא כמו שהוא אף על פי כן עדין יכול לחטוף תורה ומצוות ולזכות לחלק טוב לעולם הבא. וצריך לחזק את עצמו מאד בהנקודות טובות שמוצא בעצמו עדין וידע ויאמין, כי עדיין יש לו תקוה לשוב לשם יתברך באמת. ואם יאמר האמת שהיסורים בחסדים גדולים וגם יש בי נקודות טובות עדיין, אך אף על פי כן מה אעשה שרבי הפגמים והקלקולים גברו עלי כל כך, עד שקשה לי לסבול גם מעט היסורים וכן עצם הקטנות וחלישת הדעת שיש בלבי מרבי פגמי וקלקולי. אף על פי כן על ידי שיחזק את עצמו ויסתכל על החסדים וההרחבות וכן על הנקודות טובות על ידי זה יוכל על כל פנים לחזק לבבו לשפך שיחו ותפלתו לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים הרבה, עד שיושיעו השם יתברך בשלמות ויציל אותו מכל היסורים וימחל לו על כל עוונותיו ויזכהו לתשובה שלמה. (הלכות פריקה וטעינה הלכה ד' אות י"ג):

ספר המידות

ספר המידות - ערך כעס

ערך זכרון

טו. כעס של אשה מחריב את הבית:

טז. על ידי כעס בשרו נכחש:

יז. סגולה לכעס שיאכל פת שחרית:

יח. אדם שאין מתלונן על הבריות, יהא יקר בעיני הבריות:

יט. על ידי שקר בא כעס:

כ. מי שהוא כעסן, ידר נדר וישלם תכף, על ידי זה יבוטל ממנו הכעס:

כא. מי שמסתכל בפני שקרן, בא לידי כעס:

כב. על ידי קנאה בא לכעס:

כג. על ידי כעס מגרה על עצמו דינים:

כד. על ידי כעס מוליד בנים שוטים:

כה. על ידי כעס נתקצרו ימיו:

כו. סגולה לכעס - שתשפיל גאים:

כז. כשלא יהיה לך כעס, על ידי זה תוכל בהסתכלותך להכניע בעלי גאווה:

כח. מי שהוא כעסן, בידוע שהוא אוהב כבוד, ואפלו כל המצוות שעושה,

אינו עושה אלא בשביל כבוד:

כט. הכועס על עני מכובד, כאלו הקניט את השם יתברך:

ל. גם נתאלם:

לא. ונעשה מצרע:

לב. מי שמשבר את מדת הכעס, יזכה לשם טוב:

לג. לפעמים בא כעס על ידי משא כבודה:

לד. על ידי כעס בא עצבות:

ליקוטי עצות

(המשך) אבל התפלה שעושים מתורות שהוא לקים את התורה, אז התפלה נבנית בשלמות גדול ואז בודאי אינה מתבטלת התפלה בחינת אשה לרדף אחר בעלה, שהוא התורה בבחינת: "נקה תסובב גבר" בחינת: "החזיקו שבע נשים באיש אחד" וכו' כי תפלה שלמה זאת בודאי תוכל לרדף אחר התורה ולבקש אותה למד ועסק בתורה בשבילו כדי שאוכל לעשות מתורות תפלות אלו, כי כל פונתי לעשות רצון בוראי, ועל-ידי דרך זה אין לך להתבטל לשוב אלי תמיד יהיה איך שיהיה כי רחמי לא כלים ובכל פעם תוכל לבוא בתפלה ותחנונים לבקשני שאקרבך מעתה ובודאי יועילו דבריך סוף כל סוף, כי דרך זה נמשך מבחינת גאלה האחרונה שאין לה הפסק שהוא בחינת מעיני הישועה שאינו נפסק לעולם כנ"ל, כי הוא דרך שדרכו בו אבותינו מעולם אברהם יצחק ויעקב משה אהרן יוסף דוד וכל הצדיקים הקדמונים שעסקו בתפלה והתבודדות הרבה להתקרב להשם יתברך, אך בתפלה לא היו יכולים עדין לזכות לזה בשלמות לעשות מתורה תפלה, מחמת שעדין לא היה תורה בעולם והקרחו לעסק בתפלה הרבה כל האבות עד משה, שזכה ברבוי תפלותיו בחינת "תפלה למשה" להמשיך תורה.

אבל עדין לא הגיעה העת לחזר ולהכניס התורה לתוך התפלה ולכבש דרך זה בעולם לעשות מהתורות תפלות, ועל כן הנה מה דהנה שקלקלו הערב-רב והחטיאו גם את ישראל וכו', עד שבא דוד המלך, עליו השלום, שהוא משלים את השבועה רועים והוא היה שרש נשמת משיח והוא התחיל לעורר זה הדרך לעשות מהתורות תפלות שזוהו בחינת תהלים וכו' כנ"ל, אבל העקר הגמרי יהיה בימי משיח שאז יתחדש הדרך הזה לגמרי ועל-ידי הדרך הזה לא נבזש ולא נכלם לעולם, כי איך שהוא נשוב להשם יתברך כנ"ל זה בחינת: "תחת אהבתי ישטנני ואני תפלה", הינו אהבה זה בחינת התורה הם בחינת אהבה וחסד וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה, ב"לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ג על פסוק: "יומם יצוה ה' חסדו", שכל מצוות התורה הם בחינת אהבה וחסד וכו' עין שם, והיו תחת אהבתי שכל מה שאני זוכה לבחינת אהבה בחינת מצוות התורה, כל מה שאני רוצה להתחיל לעסק באיזה תורה ומצוה שהם בחינת אהבה-ישטנני, שהם מתגרים ומשטנים בי ורוצים להפיל אותי חס ושלום, ואני איני יודע מה לעשות כנגד התגרות זאת על כן "ואני תפלה", הינו כל עסקי שאני עושה מהתורה שהוא בחינת אהבה אני עושה ממנה תפלה ועל-ידי-זה אני מצפה לישועה עדין שאזכה לשוב להשם יתברך באמת. (המשך יבוא)

ה. ואפילו מי שיודע ומבין רמזים מכל הדברים אפילו מדברי חול, אף על פי כן אסור לו לעסוק רק בזה מחמת שני טעמים. עיין בפנים. רק צריך שיהיה לו הסתפקות, להסתפק רק בהכרחיות. ואפילו מזה ההסתפקות גופה צריך ליתן צדקה [ועין ממון אות כ"ז]. ומי שמתנהג כך, נעשה על ידי כל זה תקונים ויחודים גדולים למעלה. והמון עם שאין להם זה הושכל להבין הרמזים, כנזכר לעיל. נעשה אצלם כל זה ממילא על ידי שנה וציצית ותפלין ותורה ותפלה ומשא ומתן (שם):

ו. כדי לשמור הזכרון, הנזכר לעיל. צריך לשמור את עצמו שלא יפול לבחינת רע עין שהוא מיתת הלב, שעל ידי זה בא שכחה (שם ד'):

ז. ויש כמה בחינות ברע עין. יש שעינו צרה בהתנשאות של חברו, וכן יש כמה בחינות בזה. וצריך לשמר את עצמו מזה מאד, שלא יהיה לו שום עין רעה על חברו כלל. וכן צריכין להתפלל הרבה לשם יתברך, שינצל מרע עין של חברו. ומי שאינו מרגיש בעצמו כח לעמד כנגד הרע עין להכניעו, הוא צריך לברח ממנו (שם):

ח. גם צריכין לשמור את עצמו מלשון הרע, כי על ידי לשון הרע נפגם הזכרון [עין דבור י']. גם צריכין להכריח את עצמו לשמחה, ועל ידי כל זה נשמר הזכרון, הנזכר לעיל [עין שמחה אות י"ג י"ד] (שם ה'):